

Raadsvoorstel

Onderwerp **Ophalen kredieten vervangingsinvesteringen Sport 2015**

Registratienr. 4823843 Steller/telnr. Ellen Brakel/ 63 06 Bijlagen 11

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

de Rook

Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. een investeringskrediet van 440.000 euro beschikbaar te stellen voor de vervanging van een kunstgrasveld en een pupillenveld op sportpark de Parrel;
- II. de kapitaallasten hiervan, ad 57 duizend euro te dekken uit de exploitatie;
- III. een investeringskrediet van 300.000 euro beschikbaar te stellen voor de vervanging van een kunstgrasveld 3 op sportpark Karding;e;
- IV. de kapitaallasten hiervan, ad 39 duizend euro te dekken uit de exploitatie;
- V. een investeringskrediet 150.000 euro beschikbaar te stellen voor de vervanging van de ijsmachine op sportcentrum Karding;e;
- VI. de kapitaallasten hiervan, ad 20 duizend euro te dekken uit de exploitatie;
- VII. een investeringskrediet van 90.000 euro beschikbaar te stellen voor de renovatie van veld 2 op sportpark Esserberg;
- VIII. de kapitaallasten hiervan, ad 12 duizend euro te dekken uit de exploitatie;
- IX. een investeringskrediet van 79.000 euro voor de renovatie van veld 1 op sportpark Coendersborg;
- X. de kapitaallasten hiervan, ad 10 duizend euro te dekken uit de exploitatie;
- XI. een investeringskrediet van 90.000 euro beschikbaar te stellen voor de renovatie van veld 1 Velocitas sportpark Stadspark;
- XII. de kapitaallasten hiervan, ad 12 duizend euro, te dekken uit de exploitatie;
- XIII. een investeringskrediet van 90.000 euro beschikbaar te stellen voor de renovatie van het oefenveld Velocitas op sportpark Stadspark;
- XIV. de kapitaallasten hiervan, ad 12 duizend euro, te dekken uit de exploitatie;
- XV. een investeringskrediet van 51.000 euro beschikbaar te stellen voor de renovatie van oefenveld 1 en een aantal infrastructurele maatregelen op de atletiekbaan Stadspark;
- XVI. de kapitaallasten hiervan, ad 7 duizend euro, te dekken uit de exploitatie;
- XVII. een investeringskrediet beschikbaar te stellen van 28.000 euro voor de renovatie van het oefenveld op sportpark Hoogkerk;
- XVIII. de kapitaallasten hiervan, ad 4 duizend euro, te dekken uit de exploitatie;
- XIX. een investeringskrediet beschikbaar te stellen van 28.000 euro voor de renovatie van veld 2 op sportpark Karding;e;
- XX. de kapitaallasten hiervan, ad 4 duizend euro, te dekken uit de exploitatie;
- XXI. de gemeentebegroting 2015 dienovereenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

In het Meerjaren Vervangingsinvesteringprogramma Sport van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie staan voor 2015 middelen gereserveerd. Het betreft de vervanging van:

- 2 1/2 kunstgrasmat voetbal;
- 1 ijsmachine (Karding;e);
- renovatiewerkzaamheden 7 natuurgrasvelden voetbal
- infrastructurele maatregelen op de atletiekbaan

De raad wordt gevraagd hiervoor de gereserveerde kredieten beschikbaar te stellen.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

In de Meerjaren vervangingsinvesteringsprogramma Sport van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie staan middelen gereserveerd voor:

- de vervanging van 2 1/2 kunstgrasveld voetbal;
- de vervanging van 1 ijsmachine (Kardinge);
- de renovatiewerkzaamheden 7 natuurgrasvelden voetbal;
- infrastructurele maatregelen op de atletiekbaan.

Om tot de uitvoering van deze maatregelen te komen dient de raad jaarlijks de benodigde kredieten beschikbaar te stellen.

Kader

De Meerjaren vervangingsinvesteringen 2015 maken onderdeel uit van de Begroting. De Begroting 2015 is eind vorig jaar door uw raad vastgesteld.

Tot voor kort legden wij het vervangingsinvesteringsprogramma Sport voor aan uw raad. We zijn druk bezig het beleid te herzien, maar we moeten ondertussen ook verder met het doen van noodzakelijk onderhoud. Voor de vervangingsinvesteringen voor 2015 moeten we nu aanbesteden om de realisatie te laten plaatsvinden in de zomerperiode, zodat de verenigingen hier zo weinig mogelijk last van hebben.

Argumenten en afwegingen

Instemming raad reguliere vervangingsinvesteringen Sport

Jaarlijks leggen we de afweegbare keuzes voor het vervangingsinvestering programma Sport voor aan uw raad (zie bijlage 1). Wij willen dit op een andere manier gaan doen dan voorheen. Zie verder Maatschappelijk draagvlak en participatie.

Afwegingskader reguliere vervangingsinvesteringen Sport

De raad heeft voor dit type onderhoud vastgestelde kaders meegegeven. Het onderhoud moet op een zodanig niveau worden gehouden dat de sportaccommodaties aan respectievelijk de wettelijke eisen voldoen, veilig en schoon zijn zodat onze gebruikers op een verantwoorde wijze en prettig kunnen sporten.

Veiligheid

Voor de veiligheid hanteren wij verschillende normen, gebaseerd op een vastgesteld kwaliteitsniveau en/of de eisen van een sportbond. Zo worden de gebouwen ieder jaar geschouwd en op basis daarvan o.a. op de veiligheid getoetst. Voor de gebouw gebonden installaties is bijvoorbeeld de NEN2767 van toepassing.

Voor de bepaling van het vervangen van een kunstgrasmat of de renovatie van een natuurgrasveld maken we gebruik van de kwaliteitsrapportage van de velden door een onafhankelijk adviesbureau. Voor de aanleg van kunstgrasvelden staat een afschrijvingstermijn van gemiddeld 10 jaar. Het gaat hierbij om de hardheid van de mat die door het gebruik toeneemt. Een te harde mat kan leiden tot medische klachten rondom de gewrichten. Ieder jaar wordt er opnieuw gekeken of het gebruik van de mat nog veilig is en wij de vervanging een jaar kunnen opschorten of juist eerder moeten renoveren. Voor natuurgrasvelden wordt de norm van 200 uur speel- c.q. trainingsuren op jaarbasis gebruikt.

Voor de vervanging van de ijsmachine gelden de eisen van de schaatsbond. Deze eisen gelden voor nationale evenementen zoals bijvoorbeeld een Nederlands Kampioenschap. Bij deze evenementen is het volgens de KNSB verplicht om met twee ijsmachines tegelijk te dweilen. De tijd die hiervoor staat is 20 minuten. Dit in verband met de televisie uitzendingen.

Kwalitatief goed ijs is belangrijk voor de veiligheid van de gebruikers zowel topsporters als recreatieve sporters. Er wordt met twee ijsmachines tegelijk gedweild om kwalitatief goed ijs te maken. Bovendien hebben klanten hierdoor minimale wachttijden. Valt er één machine uit dan is het ijs binnen 2 uur niet meer te berijden.

Beide ijsmachines zijn oud. Eén ijsmachine is dermate versleten dat uitval dreigt. Daarnaast nemen de onderhoudskosten toe. Het wegvallen van één van beide ijsmachines heeft meerdere consequenties namelijk; géén regionale- en nationale schaatswedstrijden en -evenementen meer en het verlies van recreatieve- en trainingsuren doordat het dweilen met één machine meer tijd vergt. Dit kan leiden tot het weglopen van klanten. De ijsmachines worden gebruikt op de 400m-baan en in de ijshal. Op 8 momenten per week wordt er gelijktijdig gedweild.

Wij willen graag voldoen aan de (veiligheids)eisen van de bonden. Uiteraard zijn er verschillende keuzes te maken voor het beschikbare budget in het betreffende jaar. Echter brengt dit een risico met zich mee want het onderhoudsniveau kan daarmee terug lopen waardoor je later in de tijd voor hogere kosten kunt komen te staan. Bovendien komt de veiligheid van de gebruikers in het geding evenals de gebruiksgarantie van de voorzieningen. Zo is het denkbaar dat bijvoorbeeld natuurgrasvelden voor een langere periode niet gebruikt kunnen worden. De voorgestelde vervangingsinvesteringen worden steeds vanuit de aangegeven afwegingskaders voorgelegd.

Daarnaast willen wij onze burgers graag stimuleren om te gaan sporten in één van onze sportaccommodaties. De sportbeleving van mensen wordt mede bepaald door veiligheid in en rond de accommodatie en dat het er schoon is. Dit stimuleert kinderen en volwassenen tevens om deel te nemen aan sportstimuleringsprogramma's zoals bijvoorbeeld BSLim, die de gemeente aanbiedt.

Alle hieronder genoemde argumenten zijn gemaakt binnen de huidige vastgestelde beleidskaders. Daar waar dit aan de orde is, hebben wij dit ook met de verenigingen besproken tijdens de reguliere park overleggen. Deze overleggen met de gebruikers van de sportparken vinden in het voor- en najaar plaats. Tijdens deze park overleggen wordt met de gebruikers gedeeld welke geplande onderhoudswerkzaamheden er het lopende jaar uitgevoerd gaan worden en welke eventuele consequenties dit kan hebben voor de gebruikers.

Vervangingsinvesteringen 2015

Voor de bepaling van het vervangen van een kunstgrasmat maken we, zoals gemeld, gebruik van de kwaliteitsrapportage van de velden door een onafhankelijk adviesbureau. De bestaande kwaliteit van het veld bepaalt de noodzaak tot renovatie of vervanging.

De kwaliteit van een veld wordt niet alleen bepaald door invloeden van bovenaf zoals intensief gebruik en/of weersomstandigheden. Ook onder de grond is er leven dat ervoor zorgt dat een veld al dan niet aan renovatie toe is. Een van de bewoners onder de grond is de engerling. Engerlingen zijn larven van mei-, juni- of rozenkever. De engerling larve heeft pootjes en vreet de wortels van het gras op, hierdoor komt de graszode los te liggen. De losliggende graszode verdroogt en u kunt hem zo optillen. In 80% van de schadegevallen gaat het om de larven van de rozenkever. Het is belangrijk de velden regelmatig te controleren op engerlingen en daar waar nodig maatregelen te treffen ter bestrijding ervan. Het onderhouden van velden gebeurt via verschillende stappen. Zo wordt er regelmatig geverticuteerd (met een verticuteerhark wordt het gras los gemaakt zodat er zuurstof bij kan en tevens wordt hiermee de ontstane vilt laag verwijderd). Belangrijk is ook het doorzaaien om kale plekken die kunnen ontstaan door schimmels, emelten en bijvoorbeeld urinebrandplekken, te herstellen. Het bekalken en bemesten volgt vervolgens en met de juiste bemesting wordt zoveel mogelijk onkruid tegen gegaan. Tot slot wordt er gemaaid, wederom bemest en afgestrooid. Doordat chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet meer mogen worden gebruikt zien we een toename van het mos en de klaver in de sportvelden ontstaan.

Dit heeft geresulteerd in de volgende voorstellen voor vervangingsinvesteringen:

- *Sportpark de Parrel*: vervanging kunstgras op het hoofdveld en het pupillenveld, inclusief het bestraten tegelverharding. De matten vertonen slijtageplekken en de ondergrond is verhard. Dit is noodzakelijk vanuit het kader veiligheid omdat de mat intensief is gebruikt. Volgens de kwaliteitsrapportage van het adviesbureau zijn beide kunstgrasmatten aan vervanging toe. (Foto in bijlage 2a en 2b)
- *Sportpark Karding*: vervanging van een kunstgrasveld 3 voetbal (foto bijlage 3a) en de toplaagrenovatie veld 2 (foto bijlage 3b). Dit sportpark wordt intensief gebruikt. Op het sportpark spelen 4 voetbalclubs en een korfbalvereniging. De vervanging van het kunstgrasveld is noodzakelijk vanwege het intensieve gebruik. Dit om de veiligheid te waarborgen. De toplaag van veld 2 bevat veel klaver, mos en onkruid wat kale plekken heeft veroorzaakt. .

- *Sportpark Esserberg*: op sportpark Esserberg worden renovatiewerkzaamheden verricht aan veld 2 (foto bijlage 4), inclusief aanpak straatkolken i.v.m. afstromend water van de bestrating bij de kantine en inclusief het bestraten van het fietspad vanaf de Esserberg. Dit natuurgrasveld is toe aan een totale renovatie. Op de foto zijn de vele oneffenheden te zien die veroorzaakt worden door mollen. Deze renovatiewerkzaamheden worden in het kader van de veiligheid uitgevoerd.
- *Sportpark Coendersborg*: renovatie veld 1 (hoofdveld Oranje Nassau). Ook hier is veel klavervorming en onkruid ontstaan wat de vorming van kale plekken bevordert. Deze renovatie is noodzakelijk zodat er veilig gesport kan worden. (Foto in bijlage 5)
- *Sportpark Stadspark*: renovatie veld 1 Velocitas (foto bijlage 6), inclusief aanpak verschraling 350m³ zand in samenhang met de vervanging van de drainage. Daarnaast wordt het oefenveld van Velocitas gerenoveerd. Dit onderhoud wordt gepleegd vanuit het kader veiligheid.
- *Atletiekbaan Stadspark*: de renovatie van oefenveld 1 (foto bijlage 7), toplaagrenovatie in samenhang met de drainage. Dit veld vertoont vele kale plekken veroorzaakt door intensief gebruik en onkruidvorming. Tevens zullen een aantal infrastructurele maatregelen worden uitgevoerd. Kader hierbij is de veiligheid voor de gebruikers om te sporten.
- *Sportpark Hoogkerk*: toplaagrenovatie van het oefenveld 3 (bijlage foto 8). Deze renovatie stond oorspronkelijk gepland voor 2014 maar het was verantwoord om het 1 jaar vooruit te schuiven. Nu is de renovatie echt noodzakelijk. Het veld vertoont vele kale plekken en oneffenheden die voor onveilige situaties en blessures kunnen zorgen.
- *Sportcentrum Karding*: de vervanging van de ijsmachine (*Eisbär*). Zie foto bijlage 9. De vervanging stond gepland in 2016. Eén van beide ijsmachines is aan slijtage onderhevig en om die reden is de vervanging een jaar naar voren geschoven. Het niet vervangen van de ijsmachine heeft als risico dat uitval dreigt. Mocht de ijsmachine uitvallen dan kunnen er geen regionale- en nationale wedstrijden en evenementen plaatsvinden omdat we niet meer voldoen aan de eisen van de schaatsbond. Daarnaast zullen de dweilmomenten met één ijsmachine meer tijd in beslag nemen wat ten koste gaat van recreatieve- en trainingsuren. Op weekbasis kost dit ca. 3 uur extra dweilen. Karding staat bekend als een kwalitatief goede ijsbaan wat veel schaatsers trekt. De ijsbaan in Heerenveen sluit half februari 2015. Alle topteams komen trainen in Karding. Ook begin volgend seizoen is de baan in Heerenveen nog gesloten. De baan in Assen gaat eveneens sluiten. Ook deze klanten zullen naar Karding komen.

Met bovengenoemde onderhoudswerkzaamheden voor de voetbalvelden en de vervanging van de ijsmachine willen wij graag voldoen aan de gestelde veiligheidsnormen van de KNVB en de KNSB, maar u kunt uiteraard een andere keuze maken. Zoals hierboven beschreven kunnen andere afwegingen consequentie hebben voor de bespeelbaarheid, het onderhoudsniveau en de veiligheid. Voor natuurgrasvelden geldt dat je ze niet afschrijft in een aantal jaren maar dat je met renovatiewerkzaamheden de sportvelden in een optimale en veilige staat houdt om de garantie te geven dat de clubs er gedurende het voetbalseizoen gebruik van kunnen maken en de velden in een goed bespeelbare staat zijn. Tevens is de KNVB (voetbalbond) een belangrijke partij aangezien zij de velden keuren voor wedstrijden. Het afkeuren van een veld gedurende het seizoen is niet wenselijk voor de club(s) en ook niet voor de gemeente. De clubs moeten dan wellicht uitwijken naar een ander sportpark en de gemeente heeft geen middelen voor dat jaar aangezien er een andere keuze is gemaakt bij de afweging.

Het vervangingsinvesteringsprogramma Sport betreft met name het vervangen van (kunst)grasvelden en renovatiewerkzaamheden aan natuurgrasvelden. Daarnaast heeft de gemeente nog meer bestaand vastgoed wat niet in het vervangingsinvesteringsprogramma Sport is opgenomen. Dit betreft vastgoed die geheel is afgeschreven en een nieuwe voorziening voor moet worden gebouwd. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de vervanging van sportcentrum Karding, de zwembaden, sporthallen e.d. Indien zich dit voordoet vragen wij uw raad om voor deze investeringen aparte kredieten beschikbaar te stellen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Op basis van uw besluit overleggen wij met de verenigingen over de verdere uitvoering. Daar waar mogelijk stellen we verenigingen in de gelegenheid om door middel van zelfwerkzaamheid in te verdienen.

De rol van de raad en de sportverenigingen bij het vervangingsinvesteringsprogramma Sport 2016 en verder. Jaarlijks wordt er onderzoek gedaan naar de conditie van het vastgoed. Tevens zijn wij, in het kader van het nieuwe Subsidie- en Tarievenstelsel en het Programma Sport, in gesprek met verenigingen over hun zeggenschap/inbreng in de plannings voor groot onderhoud (MOP) en de vervangingsinvesteringen (MIP), de mogelijkheden voor co-creatie en zelfwerkzaamheden. Vanaf april 2015, leggen wij jaarlijks in de periode april/juni de voorgenomen meerjarenvervangingsinvesteringen en groot planmatig onderhoud in navolgende 4 jaren voor aan de gebruikers. Als blijkt dat de vervanging een jaar uitgesteld kan worden, valt er in dat jaar een incidenteel bedrag vrij. Dat bedrag kan nodig zijn om een investering die in een later jaar gepland was naar voren te halen op grond van eerder genoemde criteria. Als dit het geval is, dan zullen wij in overleg met verenigingen een voorstel opstellen voor de inzet van dit bedrag. Als dit niet aan de orde is valt het bedrag vrij en is dan vrij inzetbaar. Ook daarvoor zullen wij in dat geval voorstellen doen. Vervolgens leggen we deze, met de aanpassingen die met de gebruikers overeengekomen zijn, voor aan uw raad. Op basis van argumenten zullen wij aangeven waarom die keuzes worden voorgelegd. Wij geven uw raad hiermee de mogelijkheid om wijzigingen in het beoogde vervangingsprogramma aan te brengen. De wijzigingen kunnen de aard hebben van prioritering en/of aanvullende wensen. Voor eventuele aanvullende wensen moeten wel extra middelen beschikbaar worden gesteld. In bijlage 1 treft u een overzicht met de planning 2016-2019 zoals we die met de gebruikers gaan bespreken.

De uitkomsten van de discussie met de verenigingen over zeggenschap/inbreng kunnen mogelijk effect hebben op de hierboven geschetste procedure.

Financiële consequenties

Reguliere vervangingsinvesteringen

In de begroting 2015 is rekening gehouden met de kapitaallasten van deze projecten. We hebben er rekening mee gehouden dat we vervangingen gaan doen in 2015 en de voorgestelde vervangingen zijn doorgerekend naar de structurele lasten in de begroting. Deze vervangingsinvesteringprojecten zijn daarmee financieel gedekt. Er zijn geen inkomsten op deze projecten. Omdat er geen sprake is van een begrotingswijziging tussen deelprogramma's of een lasten- batenstijging binnen een deelprogramma, hoeven alleen investeringskredieten via deze besluitnota door uw raad ter beschikking worden gesteld.

Begrotingswijziging voor investeringskrediet

Ophalen kredieten vervangingsinvesteringen WSR 2015

Betrokken directie(s)	WSR	x € 1.000,-
Soort wijziging	uittrekken investeringskredieten	
Tijdsplanning krediet	2015	

Financiële begrotingswijziging	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
5.1 Sportieve infrastructuur:			
MIP 2015 Vervanging kunstgrasveld en pupillenveld Spp De Parrel	440		-440
MIP 2015 Vervanging kunstgrasveld Spp Kardingse	300		-300
MIP 2015 Vervanging ijsmachine Spp Kardingse	150		-150
MIP 2015 Renovatie veld 2 Spp Esserberg	90		-90
MIP 2015 Renovatie veld 1 op Coendersborg	79		-79
MIP 2015 Renovatie veld1 (Velocitas) Spp Stadspark	90		-90
MIP 2015 Renovatie oefenveld (Velocitas) Spp Stadspark	90		-90
MIP 2015 Renovatie oefenveld 1 + infra Atletiek Spp Stadspark	51		-51
MIP 2015 Renovatie oefenveld Spp Hoogkerk	28		-28
MIP 2015 Renovatie oefenveld Spp Kardingse	28		-28
Totalen begrotingswijziging	1.346	0	-1.346

Overige consequenties

Zoals aangegeven, kunnen de uitkomsten van de discussie met de verenigingen over zeggenschap/inbreng mogelijk effect hebben op de geschetste procedure in de toekomst.

De inbreng en afwegingen van uw raad op de meerjaren vervangingsinvesteringsplanning kan mogelijk tot andere prioriteiten leiden. Ook nieuwe investeringen die voortkomen uit extra wensen hebben financiële en planmatige consequenties.

Vervolg

Na besluitvorming door uw raad zal opdracht worden gegeven tot de uitvoering van de gekozen vervangingsinvesteringsprojecten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Onderhoud Sportaccommodaties Gemeente Groningen

2016

- Spp Esserberg rugbyveld 80.000*
- Spp Corpus, kunstgr 3 hockey 340.000
- Spp Coendersborg, kunstgr 1 340.000
- Spp de Weijert velden 1 en 2 200.000
- Spp Hoogkerk natuurgras 2 67.500**
- Div spp kleine renovatie 165.000
- Papiermolen 675.000***
- Kardinge glijbaan 240.000

* Wens combi kunstgras

** Wens extra kunstgras ipv natuurgras

*** Relatie renovatieplan Holstein 2,4 milj

2017

- Spp Noorden kunstgras 1 340.000
- Spp Lewenburg kunstgras 1+2 720.000
- Div spp kleine renovaties 240.000
- Spc Kardinge, dweilmachine 100.000

2018

- Spp Velocitas kunstgras 500.000
- Spp Hoogkerk, kunstgras 400.000
- Div spp kleine renovatie 306.000
- Spc Kardinge, schilder gevel 940.000*
- Sph Selwerd, vloer 100.000

* Volgens oude planning, maart 2015 is nieuwe 10-jaren MIP/MOP gereed ivm verbouwing 2014

2019

- Spp Esserberg, kunstgras 1 440.000
- Spp Coendersborg, kunstgras 2 380.000
- Spp De Weijert, kunstgras korfbal 250.000
- Spp Kardinge, kunstgras korfbal 125.000
- Div spp kleine renovaties 150.000

Bijlage 2a - de Parrel
pupillenveld.

Bijlage 2b -
de Parrel - kunstgrasveld

Bilaga 3^a: veid 3 kardinje

Bylage 3b: veld 2
Kardinge

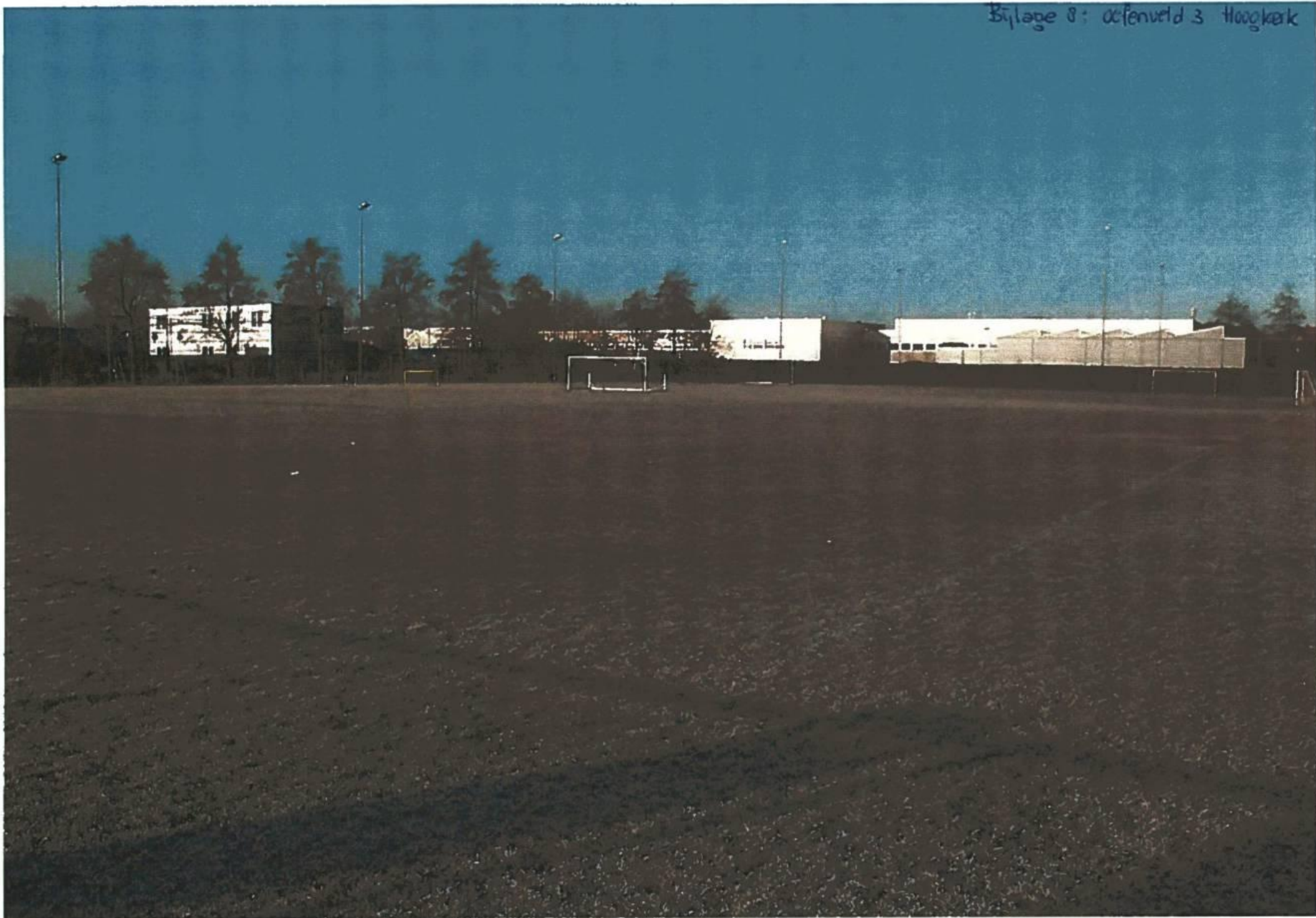

Bijlage 7 middenterrein
atletiekbaan.

Bylage 8: oefenveld 3 Hoogkerk

Sportcentrum

Kardinge

avvs

AMY WATER SYSTEMS BV
WATERONTHARDING
OMGEKEERDE OSMOSE
1994 • TEL. 0594122517

wolter & dros
TBI techniek